

Grindahvalir kannast við fylgissveini

– Tað er tann nýggjasta tøkni, sum verður tikin í brúk í eini stórari grindakanning, ið byrjar skjótt

ÁKI BERTHOLDSEN

Føroyingar hava dripið grind í öldir.

Men kortini er tað merkliga litið, vit vita um henda havsins skapning, sum kanska meiri enn nakað annað, hevur gjørt, at tað hevur borið til hjá okkum at yvirleva sum tjóð úti á hesum kørugu klettum.

Men nú ætlar náttúruvísindaliga deildin á Fróðskaparsetrinum at skriva eitt stórt kapitull afturat í søguni um grindahvalin.

Ti nú verður farið undir eina víttfevnandi kanning av grindahvalinum. Og til tær kanningarnar verður tann nýggjasta nýggja tøkni tikin í brukt: Fylgissveinar, sum sveima í rúmdini uppi yvir okkum.

Burtur av eini jättan til at kanna víðurskipti í náttúruni á pólleidunum hevur náttúruvísindaliga deildin fingið 700.000 krónur at gera umfatandi grindakanningar, sum væntandi skulu byrja í summar.

Talan er í stuttum um at kanna, hvussu grindahvalur ferðast og, hvar hann leitar sær føði.

Ætlanin er at seta ein sendara á nakrar hvalir í nøkrum grindum og so at fylgja við, hvar teir ferðast.

Sendarin sendir til ein fylgissvein, sum so aftur sendir aftur til teldur niðri á jørðini, so tað ber til at fylgja við uppá meturin, hvar á havinum, hvalurin er.

Sendarin er so patentur, at hann skrásetir eisini, nær hvalurin kavir, hvussu djúpt hann kavir og hvussu leingi hann er undir.

Men so framkomin útgærd er eisini sera dýr. Hvør sendari kostar 25.000 krónur.

Umfatandi og flækt

Tað er ikki bara sum at siga tað at fara undir eina kanning, sum hesa.

Doreta Bloch sigur, at fyrsti, stóri spurningurin er um tað yvirhøvur verður nokur grind í ár.

Hon sigur, at tey fara nú at tryggja sær, at jättanin verður standandi, hóast eingin grind verður í ár.

Næsta stigið verður at fáa sendaran fastan á hvalin so lagaliga, at tað ikki ger hvalinum fortroð.

Teir, sum hava skil fyri tí tekniska partinum av kanningini eru í ferð við at menna eitt tól, sum tað ber til at festa sendaran í hornið á hvalinum við.

At gera royndir við, hava

teir fingið sendandi tað avskorna hornið av einum hvali, sum legði beinini í eini grind í fjør.

Tað er umráðandi, at tað verður farið væl um, tí royndir frá øðrum hvalakanningum vísa, at sendarin hongur ikki meiri enn gott trýggjar mánaðir á hvalinum í besta føri, so dettur hann av.

Hetta amboðið er ein víðari menning av tí amboði sum áður er brúkt til sama endamáli, sum verður hildið at verða vera nakað ólagaligt.

Tað má ganga bæði skjótt og væl at fáa sendarin fastan tí hvalurin má ikki meislást.

Roknað verður við, at hetta nýggja amboðið verður liðugt um heilt skjótt.

Doretha Bloch sigur, at væntandi verður farið fram á tann hátt tá ið ein grind er funnin, at tey, sum gera sendarin fastan, fara út við tveimum gummibátum, fáa fatur á einum hvali, og halda hann ímillum sín í eini presenning, ella onkrum líknandi so hann ikki druknar, ella kvælist, ímeðan sendarin verður gjørdur fastur.

Her má tann føroyski báturin geva skarvin yvir, tí hann leggur seg ov nógv um fleiri fólk skulu liggja úti í borðinum og arbeida.

Tað ber ikki til at føra hvalin inn á grunt vatn, tí so er vandi fyri, at hann fær sand og aðra óhumsku í lunguni, og so fær hann lungnabruna og doyri.

Tað verða útlendiskir serfrøðingar, sum koma henda vegin at seta sendararnar fastar.

Fryktandi er fyri, at teir koma at ganga fyri einki í nakrar mánaðir, men so mugu vit taka tað við, sigur Doreta Bloch.

Smáar grindir

Ætlanin er at finna nakrar fáar, lítlar grindir, ikki fleiri enn 50 hvalir, og so verða sendarar settir á tveir, trýggjar hvalir í hvørjari grind.

Í samstarvi við við sýslumenninnar kring landið er so ætlanin at fáa hesar grindir friðaðar.

– Tað nyttar einki at merkja eina grind í Vágum, um hon verður dripin í Fámjin dagin eftir.

Men verður hon friðað er eingin vandi fyri, at hon verður hildin til av misgáum, tí um fylgissveinini ber til at fylgja gjølla við, hvar hon er stödd

Hóast grindin hevur verið eitt høvuðsgrundarlag undir møguleikum okkara at yvirleva sum tjóð, er tað merkliga litið vit vita um grindahval.

Nú verður nýggjasta nýggja tøkni tikin í brúk í eini víttfevnandi kanning, sum farið verður undir í summar.

Kanningin skal siga okkum, hvar og hvussu grind ferðast, hvar hon leitar sær føði og, hvussu ofta hvalur kavir, hvussu djúpt og, hvussu leingi hann er undir

Nógvir spurningar

Doretha Bloch sigur, at hetta er ein ómetaliga spennandi kanning, sum hon væntar sær at fáa nógv vitan burtúr, um alt gongur eftir vild.

– M.a. vita vit frá teimum gomlu grindakanninginum, at tað er ógvuliga ymiskt, hvussu nógv skaðiligt, kemisk evni eru í teimum ymsu grindunum.

– Tað má merkja, at tær hava fingið føði ymsastaðni frá.

– Henda kanningin kann siga okkum nógv um, hvar grindin svimur at leita sær føði.

Hon sigur eisini, at víndafólk halda, at tað er meiri enn ein stovnur av grindahvali.

Tey halda, at stovnurin í vestara parti í Atlantshavi er ein stovnur fyri seg og hvalurin í eystarparti í Atlantshavi er ein stovnur fyri seg og at hesir báðir stovnar eru ikki samanblandaðir.

– Tað verður sera áhugavert at fylgja við um fylgissvein, hvar teir merktu hvalirnir fara at ferðast, tí ferðast teir heilt vestureftir, heldur tað ikki, at tað eru hvør sín stovnur, sum ikki blandast.

Hon sigur eisini, at higartil hava vit ikki vita hvussu ofta grindahvalur kavir, hvussu leingi hann er undir og tað var heilt óvæntað.

– Tað kann henda kanningin eisini siga okkum.

Hon vísir t.d. á, at líknandi kanningar av náhvali og hvítiski vístu, at hann kavi heilt niður á ein kilometur og tað var heilt óvæntað.

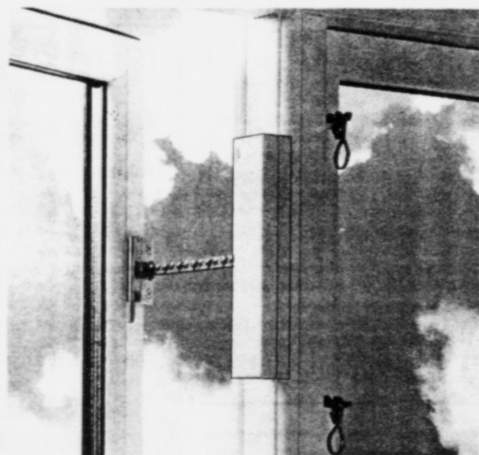
Ætlanin er, at kanningin verður gjørd útfra Miðvági tí har liggur ymisk útgærd, sum er brúkt í øðrum kanninginum væl goymd í kjall-

aranum hjá sjálvum Ivani Johannesen, landsstýrismanni.

Men tað merkir so eisini, at Vágafólk noyðast at lata sær lynda, at nakrar smár

grindir gleppa teimum av hondum í næstu framtíð.

FRÍSKA LUFT LÆTT & TRYGT

NÚ kann eithvørt vindeygja latast upp og aftur, við bert at trysta á ein knøtt ella við einari fjarstýring.

VINDEYGU, ið vóru trupul at sleppa frammat, nýtast ikki elva til nakran trupulleika longur.

NÚ fáast el-stýrdir vindeygja upplatarar frá Window Master til næstan øll slag av vindeygum, nýggj sum gomul.

Window Master.

Ring ella faxes til okkara, og hoyr nærri um hesa útgærd!

P/F Einar Mikkelsen el-innleggjari

Bøgøta 12 · 100 Tórshavn
Tlf. 12211 · Fax 10745